Мовна політика:

анотований бібліографічний список

2024. – Вип. 3. – 16 с.

(http://nplu.org/article.php?id=423&subject=3)

1. **Балинська О. М. Національні меншини (спільноти) як суб'єкти етнонаціональної політики України** [Електронний ресурс] / О. М. Балинська, М. С. Долинська, І. О. Балинський // Юрид. наук. електрон. журн. – 2024. – № 1. – С. 20-23. *Визначено проблеми у правовому становищі національних меншин (спільнот) в сучасній Україні. Увагу приділено законодавчому регулюванню етнонаціональної політики під час воєнного стану в Україні. Простежено розвиток законодавчого регулювання правового статусу національних меншин в Україні протягом 1992 – 2023 рр. Зазначено, що до обов'язків громадян держави, усіх без винятку національностей, належить: дотримання Конституції та законодавства, збереження державного суверенітету держави та її територіальної цілісності, повага до мови, культури, традицій, звичаїв і релігійної самобутності всього народу українського та всіх національних меншин. Проаналізовано Декларацію прав національностей України, норми Конституції України, Закону України «Про національні меншини в Україні», Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Закону України «Про національні меншини (спільноти) в Україні» та інші нормативно-правові акти.* Текст: http://www.lsej.org.ua/1_2024/3.pdf

2. **Білоскурська О. В. Роль Уповноваженого із захисту державної мови в системі захисту державної мови в Україні** [Електронний ресурс] / О. В. Булоскурська // Юрид. наук. електрон. журн. – 2024. – № 1. – С. 77-79. *Визначено вітчизняні нормативно-правові акти, які*

заклали правове підґрунтя інституту мовного омбудсмена в Україні. Наголошено, що проблема забезпечення та захисту мовних прав людини і громадянина є важливим аспектом сучасного суспільства, особливо для держави, яка прагне зберегти свою мовну ідентичність та культурне різноманіття. У цьому контексті, інститут мовного омбудсмена сьогодні є невід'ємною складовою правозахисного механізму демократичної держави. Уповноважений із захисту державної мови в Україні виступає важливим посередником і захисником мовних прав людини і громадянина, забезпечуючи дотримання таких прав у всіх сферах громадського життя. Проаналізовано діяльність Уповноваженого із захисту державної мови за останні роки в Україні відповідно до законодавчо визначених повноважень, яка охоплює цілу низку стратегій та дій ініціативного та моніторингового характеру, спрямованих на забезпечення розвитку та ефективного використання державної мови, що позитивно відображається у багатьох сферах суспільства. Текст: http://www.lsej.org.ua/1_2024/15.pdf

3. **Буняк В. «Від Kiew до Kyjiw»: влада Німеччини відтепер використовуватиме український правопис назви міста Київ** [Електронний ресурс] / Валерія Буняк // Детектор медіа : [інтернет-вид.]. – 2024. – 24 лют. – Електрон. дані. *За повідомленням пресслужби німецького Міністерства закордонних справ (МЗС), відтепер назву столиці України писатимуть в документах як Kyjiw, а не Kiew. «Від Kiew до Kyjiw. Те, що вже давно стало звичною практикою для багатьох, тепер змінилося і в "Довіднику країн для офіційного використання". Це означає, що в офіційному німецькому листуванні тепер використовується український правопис назви міста Київ», – йдеться у повідомленні. У МЗС Німеччини зазначили, що коректну транскрипцію назви поступово почнуть застосовувати для сайтів, вивіски німецького посольства в Україні та офіційних печаток*. Текст: https://ms.detector.media/trendi/post/34289/2024-02-24-vid-kiew-do-kyjiw-vlada-nimechchyny-vidteper-vykorystovuvatyme-ukrainskyy-pravopys-nazvy-mista-kyiv/

4. **Буняк В. Тарас Кремінь отримав 280 звернень від громадян про порушення мовного закону від початку 2024 року** [Електронний ресурс] / Валерія Буняк // Детектор медіа : [інтернет-вид.]. – 2024. – 19 лют. – Електрон. дані. *Зазначено, що від початку 2024 р. до Секретаріату Уповноваженого із захисту державної мови станом на 15.02.2024 надійшло 280 скарг громадян про порушення мовного закону. За даними Секретаріату, переважно у зверненнях йшлося про порушення мовного закону у сфері користувацьких інтерфейсів комп'ютерних програм і сайтів. Найчастіше громадяни скаржилися на недотримання закону в м. Київ — 94 звернення, а також в областях: Одеській — 46, Харківській — 43, Дніпропетровській — 22, Київській — 11, Запорізькій — 9, Полтавській — 6 та в інших областях – 49 звернень.* Текст: https://detector.media/infospace/article/223151/2024-02-19-taras-kremin-otrymav-280-zvernen-vid-gromadyan-pro-porushennya-movnogo-zakonu-vid-pochatku-2024-roku/

5. **Глушко М. С. Філарет Колесса і Наукове товариство імені Шевченка у Львові** / Михайло Глушко ; М-во освіти і науки України, Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, Наук. т-во ім. Шевченка в Україні. — Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2023. — 222 с., [7] арк. фотоіл. : табл. ***Шифр зберігання в Бібліотеці: А828998*** *Розглянуто членство й участь Філарета Колесси в роботі майже десятка науково-дослідних й адміністративних комісій (Етнографічної, Мовознавчої, Бібліографічної, Шевченкознавства, Музикологічної та ін. Висвітлено науково-пошукову, організаційну і видавничу роботу народознавця в Етнографічній комісії, зокрема, збір і друк етнографічних і фольклорних матеріалів (пісень).*

6. **Кабмін: До 2028 року 80 % українців спілкуватимуться українською мовою** [Електронний ресурс] // Читомо : [вебсайт]. – 2024. – 20 лют. – Електрон. дані. *Зазначено, що відповідно до Державної цільової соціальної програми з утвердження української національної та*

громадянської ідентичності, Кабінет Міністрів України (КМ України) очікує, що до 2028 р. щонайменше 80 % громадян України спілкуватимуться в повсякденному житті державною мовою. Держпрограма з утвердження національної та громадянської ідентичності також передбачає: щонайменше 75 % громадян, які пишаються своїм українським походженням; збільшення кількості громадян, які готові захищати незалежність і територіальну цілісність України зі зброєю в руках; підвищення рівня медіакультури та медіаграмотності населення. Текст: https://chytomo.com/kabmin-do-2028-80-ukraintsiv-spilkuvatymutsia-ukrainskoiu-movoiu/

7. **Крайня В. КМІС: Більшість українців виступає за усунення російської мови з офіційного спілкування** [Електронний ресурс] / Віра Крайня // Детектор медіа : [інтернет-вид.]. – 2024. – 12 берез. – Електрон. дані. *Зазначено, що більшість опитаних українців - 66 % - виступає за те, щоб усунути російську мову з офіційного спілкування. Про це свідчать результати опитування, проведеного Київським міжнародним інститутом соціології (КМІС) у лютому цього року. «Тільки 3 % респондентів вважають, що російська мова має отримати статус другої державної. І 24 % припускають можливість того, щоб російська мова була офіційною в регіонах, більшість населення яких цього хоче», — йдеться у звіті за підсумками соціологічного дослідження. При цьому серед 24 % тих, хто підтримує офіційний статус російської мови в окремих регіонах, 15 % проти того, щоб вона стала офіційною саме в їхньому регіоні. Хотіли б зробити російську офіційною у своєму регіоні 7 % респондентів, і ще 1 % не визначився зі своєю позицією.* Текст: https://detector.media/infospace/article/224087/2024-03-12-kmis-bilshist-ukraintsiv-vystupaie-za-usunennya-rosiyskoi-movy-z-ofitsiynogo-spilkuvannya/

8. **Крайня В. Книгу «Війна голосами дітей» зможуть видавати всіма мовами світу, крім російської та білоруської** [Електронний ресурс]

/ Віра Крайня // Детектор медіа : [інтернет-вид.]. – 2024. – 6 берез. – Електрон. дані. *Подано інформацію, що книгу «Війна голосами дітей» опублікує американське видавництво «HarperCollins Publishers». Про це повідомив благодійний фонд «Голоси дітей», який видав книгу до першої річниці повномасштабного вторгнення РФ в Україну — у лютому 2023 р. Орієнтовний старт продажу книги в США запланували на 08.10.2024. Частину грошей з продажу книги планують спрямувати на психологічну допомогу українським дітям, які постраждали від війни. Зауважено, що Видавництво «HarperCollins Publishers» зацікавилося книжкою благодійного фонду на Лондонському книжковому ярмарку у квітні 2023 р., де вона була представлена. І після підписання угоди отримало право на її переклад усіма можливими мовами світу, крім російської та білоруської. Всюди книжка буде виходити двома мовами, одна з яких — українська.* Текст: https://detector.media/infospace/article/223835/2024-03-06-knygu-viyna-golosamy-ditey-zmozhut-vydavaty-vsima-movamy-svitu-krim-rosiyskoi-ta-biloruskoi/

9. Кремінь: У 2024 маємо закінчити перейменування міст і сіл з російськими назвами [Електронний ресурс] // Читомо : [вебсайт]. – 2024. – 11 берез. – Електрон. дані. *Зазначено, що протягом перших двох місяців 2024 р. українці надіслали майже 400 звернень щодо порушення закону про державну мову. Про це повідомили на сайті Уповноваженого із захисту державної мови, посилаючись на слова Тараса Кременя в етері «Українського радіо». «92 звернення стосувалися відсутності української версії сайтів інтернет-магазинів. Зауважте, на 11-му році війни досі є інтернет-ресурси, а також телеграм-канали, окремі групи в соціальних мережах, які продовжують нав'язувати російську мову. На мою думку, це загроза національній безпеці й обороні. Також продовжуються порушення у сфері обслуговування», — розповів Тарас Кремінь. За його словами, найменше звернень надійшло з тих областей, на території яких тривають*

бойові дії. Також Уповноважений наголосив на потребі змінити мову зовнішньої реклами на українську в тих містах, де цю вимогу закону порушують. За словами Т. Кременя, є ще й «хронічні» проблеми, які стосуються назв українських судів і населених пунктів. «85 судів у різних областях України називаються як не "Октябрські" районні суди, так "Красногвардійські", "Орджонікідзевські", "Первомайські", "Комінтернівські", "Ульяновські", "Жовтневі", "Красногвардійські", "Совєтські" тощо. Таким покручам у назвах має прийти кінець, адже вони пов'язані з державою-агресором, комуністичним тоталітарним режимом, імперськими та радянськими ідеологемами. Сподіваюся, що найближчим часом Верховна Рада України візьме до уваги моє звернення і ми змінимо не лише назви судів, а й деяких населених пунктів. Думаю, 2024 рік повинен поставити в цьому питанні велику крапку», — зазначив Уповноважений із захисту державної мови. Текст: https://chytomo.com/kremin-u-2024-maiemo-zakinchyty-perejmenuvannia-mist-i-sil-z-rosijskymy-nazvamy/

10. Мазурик Д. Державна мова як чинник консолідації української нації (до річниці ухвалення Закону України «Про Забезпечення функціонування української мови як державної») [Електронний ресурс] / Данута Мазурик // Теорія і практика викл. укр. мови як інозем. – 2023. – № 17. – С. 286-293. *Наголошено, що формування української політичної нації вимагає вирішення фундаментальних питань мовної сфери, щоби така нація ґрунтувалася на засадах української національної державності. Модернізація українського суспільства на національній системі ідеологічних координат немислима без державної мовної політики, пріоритетом якої має бути розвиток української мови як консолідуючої духовної сили українського суспільства. Українська мова повинна забезпечувати всі сфери життєдіяльності державного організму, нею мають послуговуватися інтелектуальні та політичні верстви України. Наголошено, що війна за суверенітет стала каталізатором потужної*

хвилі національного, політичного, культурного, цивілізаційного самовизначення для українського народу. Переважне функціонування державної мови в усіх сферах сучасного українського суспільства – необхідна умова збереження і зміцнення Української держави, утвердження української політичної нації. Текст: http://publications.lnu.edu.ua/collections/index.php/ukrinos/article/view/3939

11. Митрополит Епіфаній пояснив, чому українцям важливо молитися рідною мовою [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2024. – 22 лют. – Електрон. дані. *Зазначено, що у Міжнародний день рідної мови, який відзначають 21 лютого, Предстоятель Православної Церкви України (ПЦУ) Митрополит Епіфаній пояснив, чому «в Українській Церкві молитва і слово Боже звучать українською мовою». Про це йдеться в пості Блаженнішого Епіфанія на його сторінці у фейсбуці. Митрополит нагадав про заповідь Ісуса Христа до Його учнів проповідувати Євангеліє всім народам. «Але як можна навчити "всі народи", не знаючи їхніх мов? Лише рідна, зрозуміла людям мова в Церкві – найкраще придатна для правдивого виконання заповіді Христової», — наголосив Предстоятель ПЦУ. «…Спроби звеличити одну мову над іншою, зневажити іншу тощо, йдуть або від незнання Євангелія і нерозуміння настанов Божих, або від свідомого лукавства», — зазначив Митрополит Епіфаній і продовжив: «Тому в Українській Церкві молитва і слово Боже звучать українською мовою, аби долинати до кожного серця! А також і тими мовами, які зрозумілі та рідні нашим вірним – грузинською, румунською, грецькою, тощо. Мовами, які не накинуті примусово, а які самі вірні обрали, щоби спілкуватися з Господом у молитві…».* Текст: https://risu.ua/u-mizhnarodnij-den-ridnoyi-movimitropolit-epifanij-poyasniv-chomu-ukrayinci-molyatsya-ukrayinskoyu_n146347

12. Мовний омбудсмен закликав дерусифікувати назви торговельних марок [Електронний ресурс] // Юрид. практика. – 2024. – 12 берез. — Електрон. дані. *Йдеться про звернення Уповноваженого із*

захисту державної мови Тараса Креміня із закликом до бізнесу прибрати з назв торговельних марок російськомовні покручі та обсценну лексику. Тарас Кремінь зазначив, що "на 11-му році російсько-української війни сотні торговельних марок, зареєстрованих в Україні, у своїх назвах і досі мають слова, які носять російськомовний лінгвістичний характер та не відповідають правилам і нормам українського правопису", та наголосив, що "бізнес має оперативно реагувати на запит громадянського суспільства і діяти відповідно". Текст: https://pravo.ua/movnyi-ombudsmen-zaklykav-derusyfikuvaty-nazvy-torhovelnykh-marok/

13. Остапа С. Комітет гуманітарної та інформполітики підтримав у другому читанні проєкт про англійську мову [Електронний ресурс] // Детектор медіа : [інтернет-вид.]. – 2024. – 5 берез. – Електрон. дані. *Зазначено, що Комітет з питань гуманітарної та інформаційної політики рекомендував парламенту ухвалити законопроект № 9432 «Про застосування англійської мови в Україні» в другому читанні і в цілому. За таке рішення проголосували більшість членів Комітету на черговому засіданні, що відбулося 05.03.2024 (утрималися представники фракції «Європейська солідарність»). За словами заступниці голови Комітету Євгенії Кравчук, «загалом до другого читання суть і філософія законопроекту не змінились суттєво. Найбільшу зміну, а саме вилучення норм щодо обов'язкового транслювання англомовних фільмів в кінотеатрах, комітет, і потім і ВР в залі прийняли при голосуванні у першому читанні». Законопроєкт офіційно закріплює статус англійської мови як однієї з мов міжнародного спілкування в Україні.* Текст: https://detector.media/infospace/article/223815/2024-03-05-komitet-gumanitarnoi-ta-informpolityky-pidtrymav-u-drugomu-chytanni-proiekt-pro-angliysku-movu/

14. Остапа С. Комітет гуманітарної та інформполітики рекомендував ухвалити Конвенцію Ради Європи про спільне

кінематографічне виробництво [Електронний ресурс] / Світлана Остапа // Детектор медіа : [інтернет-вид.]. – 2024. – 12 берез. – Електрон. дані. *Зазначено, що Комітет з питань гуманітарної та інформаційної політики Верховної Ради України (ВР України) підтримав проєкт Закону № 0236 «Про ратифікацію Конвенції Ради Європи про спільне кінематографічне виробництво (переглянутої)» та рекомендував парламентському Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу (ЄС) (який є головним із цього питання) подати його на схвалення ВР України. Таке рішення ухвалено на черговому засіданні Комітету, яке відбулося 12.03.2024. Зауважено, що ініціатором цього Закону був Президент України. У пояснювальній записці, зокрема, йдеться про те, що ратифікація Україною цієї Конвенції забезпечить сприятливі умови для участі українських кіновиробників у міжнародних проєктах спільного виробництва кінематографічних творів та сприятиме підвищенню рівня зайнятості працівників кіногалузі. Прогнозується, що прийняття цього Закону сприятиме розвитку конкурентоспроможної вітчизняної кіноіндустрії, посиленню міжнародного культурного та економічного співробітництва, розширенню доступу до міжнародних ринків для української кіноіндустрії та підвищенню рівня представлення України на міжнародних кінофестивалях і платформах. Ратифікація Україною Конвенції надасть можливість Україні розширити коло країн для спільного кінематографічного виробництва та збільшити його обсяги.* Текст: https://detector.media/infospace/article/224095/2024-03-12-komitet-gumanitarnoi-ta-informpolityky-rekomenduvav-ukhvalyty-konventsiyu-rady-ievropy-pro-spilne-kinematografichne-vyrobnytstvo/

15. Переяславець Б. Проєкт "Єдині": в Україні започаткували перші мовні курси для військових [Електронний ресурс] / Богдан Переяславець // Україна молода. – 2024. – 21 лют. – Електрон. дані. *Йдеться про започаткування Уповноваженим із захисту державної мови Тарасом*

Кременем та представниками проєкту "Єдині" перших в Україні курсів із вдосконалення державної мови для військовослужбовців. Зокрема перше практичне заняття відбулося 21 лютого у Міжнародний день рідної мови, а провів його учитель Київського військового ліцею імені Івана Богуна, фіналіст Global Teacher Prize Ukraine, аспірант Київського національного лінгвістичного університету, тренер і модератор розмовних клубів проєкту "Єдині" Олександр Черкас. Текст: https://umoloda.kyiv.ua/number/0/164/181606/

16. Подкидишева Ю. Виконання міжнародних конвенцій щодо участі національних спільнот у творенні телевізійного мовлення (на прикладі Чернівецької та Закарпатської областей в 2018 - 2022 роках) [Електронний ресурс] / Юлія Подкидишева // Медіафорум : аналітика, прогнози, інформ. менеджмент : зб. наук. пр. – 2023. – Т. 12. – С. 230-246. *На основі аналізу міжнародних правових стандартів досліджено можливості та стан роботи телевізійних майданчиків у контексті висвітлення життя національних меншин в Україні на прикладі Чернівецької та Закарпатської областей. За словами автора статті, дослідження телевізійного висвітлення діяльності національних меншин є показником балансу локальних, державних і міжнародних політичних інтересів. В умовах інформаційної війни, спрямованої на маніпулювання іміджем України в контексті позиціонування її як держави, котра утискає право етнічних громад на висловлювання рідною мовою, особливого значення набуває реалізація прав спільнот на творення контенту та необхідність удосконалення законодавства України в контексті європейської інтеграції. Акцентовано на пріоритеті створення фінансової підтримки телевізійних майданчиків, де представники національних спільнот мають можливість продукувати і поширювати той медіа-контент, який не суперечить національним інтересам України.* Текст: https://journals.chnu.edu.ua/mediaforum/article/view/237/233

17. **Поліковська Ю. У Вікіпедії відбудеться місяць культурної дипломатії про деколонізацію української культури** [Електронний ресурс] / Юлія Поліковська // Детектор медіа : [інтернет-вид.]. – 2024. – 29 лют. – Електрон. дані. *Подано інформацію, що з 1 по 31 березня «Український інститут», Міністерство закордонних справ (МЗС) та ГО «Вікімедіа Україна» проведуть щорічну інформаційну кампанію «Місяць культурної дипломатії України у Вікіпедії». Кампанія має на меті збільшити кількість статей про Україну та її культуру українською та іншими мовами. Оскільки «Вікіпедія» є одним із найбільших і найдоступніших світових джерел інформації, важливо, щоб матеріали про Україну і українську культуру були представлені на платформі різними мовами світу. Цьогорічна тема проєкту — деколонізація української культури. Зазначено, що з початком повномасштабного вторгнення РФ в Україну світ зацікавився досі недослідженою українською культурою. Чимало митців, науковців, історичних постатей, творів мистецтва відомі світовій спільноті як російські, у той час як вони є фундаментальною частиною української культурної спадщини. Проєкт прагне розкрити українську ідентичність цих постатей, формування їхніх світоглядів під впливом української культури, продемонструвати їхній тісний зв'язок із Україною.* Текст: https://ms.detector.media/internet/post/34316/2024-02-29-u-vikipedii-vidbudetsya-misyats-kulturnoi-dyplomatii-pro-dekolonizatsiyu-ukrainskoi-kultury/

18. **Савчук М. В. Ключівські прислів'я, приказки та [и]інше :** [вітання, віршики, дещо з весіл. термінології, загадки, ідіоми, лічилки, назви деяких страв, одягу і взуття та ін.] / Микола Савчук. — Вид. 2-ге, доп., уточнене. — Брустури : Дискурсус : Брустури, 2024. — 207 с. ***Шифр зберігання в Бібліотеці: А829593*** *У книжці вміщено 2060 зразків діалектології (вітання, віршики, дещо з весільної термінології, прислів`я, сталі словосполучення тощо), записані у с. Великому Ключеві*

Коломийського району Івано-Франківської обл., в якому відкривається краса однієї з наших сільських говірок і талант її творців та носіїв. Зазначено, що наші предки постійно удосконалювали місцеву говірку, збагачуючи її різними приказками, порівняннями, поетичними висловами. Поміж цих мініатюрних діалектних шедеврів є такі, які поширені на ширших теренах Галичини, на вужчих (Покуття й Гуцульщина), частково і в инших краях України, а є суто ключівські.

19. Сарновська Н. Іноземна мова як інструмент збереження та передачі національних культурних цінностей України в контексті міжкультурної комунікації під час війни [Електронний ресурс] / Наталія Сарновська, Юлія Рибінська // Питання культурології : зб. наук. пр. – 2023. – № 42. – С. 66-74. *Простежено складну динаміку збереження та передачі національних культурних цінностей у сучасній системі міжкультурної комунікації в умовах війни. Проаналізовано ключову роль мови, символів і культурних маркерів у передачі базових цінностей. Розглянуто важливість іноземної мови, міжкультурних навичок і міжкультурного розуміння у сприянні цьому трансферу. Висвітлено перешкоди, з якими стикається захист культурних цінностей через зіткнення і конфлікти, що виникають внаслідок міжкультурної взаємодії. Представлено стратегії та ініціативи, зокрема освітні підходи, реальні приклади успішних програм і заходів, спрямованих на збереження й ефективну передачу національних культурних цінностей. Зауважено, що вивчення іноземних мов стає важливим інструментом у прагненні України продемонструвати свою багату культурну спадщину на міжнародному рівні.* Текст: http://issues-culture-knukim.pp.ua/article/view/293705/286726

20. Селігей П. О. Українська мова у 2222 році : вступ до лінгвофутурології / Пилип Олександрович Селігей ; [відп. ред. К. М. Тищенко] ; НАН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України. – Київ : Академперіодика, 2023. – 450, [1] с. : іл. ***Шифр зберігання***

в Бібліотеці: Б371129 *Монографія закладає основи лінгвофутурології – нової галузі, що виникла на перетині мовознавства й футурології. Висвітлено роль уяви, завбачення, стратегічного мислення в житті людини. Розглянуто предмет футурології, її категорії, методи, проблеми, здобутки. Проаналізовано, що ми можемо знати про майбутнє, у чому специфіка ймовірнісного знання, чим наукові передбачення відрізняються від ненаукових. На підставі прогнозів провідних футурологів змальовано панораму суспільства майбутнього. Окреслено тенденції, які визначають мовне майбутнє людства. Описано загрози мовному розмаїттю Землі, шляхи порятунку етномов від занепаду. З'ясовано, куди прямує українська мова, як зміниться вона в близькій та віддаленій перспективі. І головне: що потрібно зробити для того, щоб вона не просто вижила, а й зміцніла, розквітла, стала щоденною мовою всіх українців, мовою освічених, успішних і заможних людей.*

21. У Міжнародний день рідної мови відбудеться онлайн-диктант кримськотатарською [Електронний ресурс] // Читомо : [вебсайт]. – 2024. – 21 лют. – Електрон. дані. *Подано інформацію, що у Міжнародний день рідної мови відбудеться шостий щорічний онлайн-диктант кримськотатарською мовою. Про це повідомив голова Меджлісу кримськотатарського народу Рефат Чубаров. Текст для диктанту написав кримськотатарський політв'язень, журналіст, член громадської ініціативи «Nefes» Асан Ахтемов, незаконно ув'язнений РФ у Криму. «Щороку саме цього дня, 21 лютого, кримські татари, розкидані проти своєї волі по всьому світу, беруть участь у написанні диктанту кримськотатарською мовою. Проведення онлайн-диктанту кримськотатарською мовою — це не лише акція єднання на підтримку рідної мови, а й демонстрація моральної підтримки кримським політв'язням, всім людям в Криму, які зберігають честь, гідність та відданість рідному Криму», – написав Рефат Чубаров. Читання диктанту організувала кримськотатарська громадська ініціатива «Nefes» («Подих»).*

Текст: https://chytomo.com/u-mizhnarodnyj-den-ridnoi-movy-vidbudetsia-onlajn-dyktant-krymskotatarskoiu/

22. У Софії Київській презентували англомовну «Історію України-Руси» Грушевського [Електронний ресурс] // Укрінформ : [укр. інформ. сайт]. – 2024. – 21 лют. – Електрон. дані. *Подано інформацію, що у Софії Київській 21 лютого презентували англомовний десятитомник «Історії України-Руси» Михайла Грушевського. Про це дружина Президента Олена Зеленська написала у Фейсбуці. «Десятитомну «Історію України-Руси» Михайло Грушевський писав 38 років. І це не лише праця його життя – це перша академічна історія України як окремої держави, що веде початок від Київської Русі. Для, нас сучасних українців, – ніби звичний факт. Але в часи, коли починав роботу Грушевський, доба Київської Русі була давно «монополізована» Російською імперією як початок власної державності. Отже, Михайло Грушевський кардинально змінив імперський фокус, відкривши історію цілого народу світу і йому самому», - зазначила Зеленська. Вказано, що якісний сучасний переклад десятитомника англійською здійснив Центр досліджень історії України імені Петра Яцика при Канадському інституті українських студій Університету Альберти. «Дуже тішуся, що десять комплектів «Історії» англійською мовою тепер поповнять «Українські книжкові полички» – проєкт із поширення української літератури, який ми розвиваємо в бібліотеках усього світу і який налічує вже понад 190 поличок у 46 країнах», - зауважила Зеленська.* Текст: https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3830341-u-sofii-kiivskij-prezentuvali-anglomovnij-desatitomnik-istorii-ukrainirusi-grusevskogo.html

23. Український аудіогід з’явився у музеї Ван Гога в Амстердамі [Електронний ресурс] // Укрінформ : [укр. інформ. сайт]. – 2024. – 5 берез. – Електрон. дані. *Подано інформацію, що у музеї Ван Гога в Амстердамі з'явився аудіогід українською мовою. Офіційна церемонія відкриття розпочалася із відеозвернення першої леді України Олени Зеленської. Вона зазначила, що цей аудіогід не лише робить прекрасні роботи*

нідерландського художника Вінсента Ван Гога доступнішими україномовним відвідувачам, але й є вагомим доказом того, що мистецтво долає кордони. «Це – четвертий музей, який заговорив українською в Нідерландах. Загалом це вже 80-й музей в проєкті першої леді пані Олени Зеленської…», - зауважив посол України в Нідерландах Олександр Карасевич. Директорка музею Ван Гога Емілі Горденкер зазначила, що українська стала 12-ою мовою в аудіогіді. Текст: https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3836090-ukrainskij-audiogid-zavivsa-u-muzei-van-goga-v-amsterdami.html

24. Швець Г. Мовний портрет Києва у сприйнятті українських та іноземних студентів (2018 – 2022 рр.) [Електронний ресурс] / Ганна Швець // Теорія і практика викл. укр. мови як інозем. – 2023. – № 17. – С. 15-32. *Проаналізовано результати мовного спостереження й опитувань українських та іноземних студентів Київського національного університету (КНУ) ім. Тараса Шевченка, проведених у 2018, 2019, 2022 рр. з метою з'ясувати, наскільки білінгвальне мовне середовище Києва є сприятливим для практикування української мови іноземцями, що її вивчають. Простежено зміни в усвідомленні громадянами України ролі державної мови, розширенні сфери її використання в результаті дії Закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної» та під впливом сучасних суспільно-політичних подій (повномасштабного російського вторгнення в лютому 2022 р.). Зроблено висновок про збільшення частки української мови в офіційній комунікації, сфері обслуговування, інформаційному просторі та досить повільний темп переходу на державну мову в побутовому спілкуванні. Окреслено моделі мовної поведінки студентської молоді Києва, що вживає у спілкуванні російську. Сучасне мовне середовище Києва охарактеризовано як недостатньо комфортне для інокомунікантів, оскільки вони часто змушені просити про спілкування українською, пояснювати, що не розуміють*

російської. У зв'язку з відносно далекою перспективою переважної українськомовності комунікативного простору України в цілому та Києва зокрема білінгвізм визначено як негативний фактор для мотивації та успішності навчання іноземців української мови, який обов'язково необхідно враховувати лінгводидактам під час розроблення відповідних навчальних програм і створення навчальної текстотеки. Текст: http://publications.lnu.edu.ua/collections/index.php/ukrinos/article/view/3907

Підготовлено відділом інформаційного забезпечення органів влади Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого

Відповідальний за випуск: Зайченко Н. Я.

18.03. 2024 р.